

UTKAST

Regeringens proposition till riksdagen förslag till lag om ändring av veterinärvårdslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i den veterinärvårdslag som ännu inte är i kraft.

Det föreslås att det kommunala organiseringsansvaret för veterinärtjänster utformas delvis på ett nytt sätt så att skyldigheten att ordna andra tjänster än akut veterinärhjälp av första hjälpenkaraktär för sällskaps- och hobbydjur bestäms utifrån regionala behov. I lagen föreslås bestämmelser om kriterier för fastställande av organiseringsansvarets omfattning, vilka tryggar en tillräcklig tillgång till tjänster till skäligt pris i form av antingen offentlig eller privat service inom alla regioner samt en ändamålsenlig skötsel av de uppgifter inom veterinärvården som föreskrivs för kommunerna. Den maximala omfattningen av det kommunala organiseringsansvaret anges i den förteckning över veterinärtjänster som är nödvändiga för djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan som redan finns i lagen. För att kommunen ska kunna komplettera sitt lagstadgade serviceutbud med andra tjänster som de anser vara behövliga tas det i lagen in en bestämmelse om undantag från den bolagiseringsskyldighet i fråga om tjänster som det föreskrivs om i kommunallagen.

Ändringsförslagen grundar sig på den förhandlingsprocess om offentligt stöd för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI) som förts mellan Finland och kommissionen. Den öppna ikraftträdandebestämmelse i veterinärvårdslagen, enligt vilken bestämmelser om ikraftträdandet utfärdas genom förordning av statsrådet, grundar sig på behovet att få kommissionens tolkning av behovet av notifikation, och om ett sådant behov konstateras, ett beslut om stödets godtagbarhet.

Veterinärvårdslagen och den föreslagna lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	4
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	4
2.1 Nuläge	4
2.1.1 Nationell lagstiftning	4
2.1.2 EU:s regler om statligt stöd	6
2.2 Bedömning av nuläget	7
3 Nuläge och bedömning av nuläget	8
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	9
4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna	9
4.2.2 Konsekvenser för kommunerna	9
4.2.3 Konsekvenser för universiteten	10
4.2.4 Samhälleliga konsekvenser	11
5 Alternativa handlingsvägar	11
6 Remissvar	12
7 Specialmotivering	12
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	16
9 Ikraftträdande	16
10 Verkställighet och uppföljning	17
11 Förhållande till andra propositioner	17
LAGFÖRSLAG	19
Lag om ändring av veterinärvårdslagen	19
BILAGA	23
PARALLELLEXT	23
Lag om ändring av veterinärvårdslagen	23

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Veterinärvårdslagen (285/2023) stadfästes den 3 mars 2023, men den är ännu inte i kraft. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i lagen ska bestämmelser om ikraftträdandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett av de viktigaste målen för lagreformen var att trygga tillgången till sådana veterinärtjänster som är nödvändiga för samhället på ett sätt som åtgärdar de nuvarande problemen med avseende på konkurrensneutraliteten mellan den offentliga och den privata sektorn. Problemen som konstaterats i Konkurrens- och konsumentverkets tillsynspraxis föranleds till stor del av motstridigheter mellan de gällande författningarna. Dessa motstridigheter har lett till en situation där veterinärtjänster tillhandahålls i kommunerna utan bolagisering och understödda med skattemedel, även om de tjänster som produceras endast delvis omfattas av kommunernas organiseringsansvar.

Genom omorganiseringen av organiseringsansvaret preciserades gränsdragningen mellan lagstadgade tjänster och de tjänster som kommunerna tillhandahåller i ett konkurrensläge på marknaden samtidigt som man strävade till att förhindra de olägenheter som en partiell bolagisering av den kommunala veterinärvården kunde föranleda verksamheten inom systemet.

De lagstiftningsmässiga hindren för en marknadsbaserad prissättning av tjänster utanför den lagstadgade basnivån avlägsnades, och dessutom föreskrevs det om en mer omfattande prövningsrätt för kommunerna än för närvarande när det gäller att besluta om de kundavgifter som tas ut för de tjänster som omfattas av deras organiseringsansvar. Bestämmelserna om avgifter utvidgades dessutom på ett sätt som ökar de riksomfattande arbetsmarknadsparternas avtalsfrihet när det gäller löner och ger dem möjlighet att, om de så önskar, utveckla nya lösningar vad gäller anställningar som är mera ändamålsenliga än de nuvarande med tanke på arbetslivets behov och tillgången på arbetskraft.

Veterinärtjänster har karaktären av ekonomisk verksamhet, som i princip omfattas av EU:s regler om statligt stöd och konkurrensregler oberoende av om verksamheten bedrivs av ett offentligt samfund eller ett privat företag. I de författningar och andra dokument som ingår i det så kallade SGEI-paketet har Europeiska kommissionen klargjort förhållandet mellan regleringen om statligt stöd och tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI). Det att tidpunkten för veterinärvårdslagens ikraftträdande lämnades öppen har att göra med behovet att få kommissionens beslut om godkännande offentlig finansiering som används för veterinärtjänster eller få klarhet i att stödet enligt kommissionens tolkning inte omfattas av notifieringsskyldigheten.

I förhandlingsprocessen mellan Finland och kommissionen har det framgått att stödsystemet inte kan tas i bruk utan att det görs vissa ändringar i lagen. I och med dessa ändringar kan stöd beviljas inom ramen för kommissionens så kallade SGEI-beslut och det behövs inget beslut av kommissionen om godkännande av stödet.

Det är viktigt att den reform som inleddes under förra valperioden slutförs också med tanke på genomförandet av det nuvarande regeringsprogrammet. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering "Ett starkt och engagerat Finland" konstateras det i punkt 6.6 "Finland lever av landsbygden och skogarna" att i fråga om veterinärtjänster ska tillgången till tjänsterna, skäliga kundavgifter och jour tryggas i hela landet.

1.2 Beredning

Beredningen av EU-rättsakten

I Finland har arbets- och näringsministeriet den allmänna koordinerande rollen i fråga om SGEI-tjänster. Ministeriet har på jord- och skogsbruksministeriets begäran från ingången av 2022 kontaktat Europeiska kommissionen med förfrågningar och informerat om veterinärvårdslagen som då ännu var bara ett utkast i syfte att inleda den process där det klargörs hur kommissionen förhåller sig till stöd för offentliga veterinärtjänster. Muntliga diskussioner om saken mellan kommissionen och statsrådet inleddes i september 2022. Processen fortgick ännu vid utgången av den förra valperioden, då veterinärvårdslagen vid ingången av 2023 godkändes i riksdagen.

I SGEI-frågor är det vanligt att man genom att förhandla med kommissionen får anvisningar och åsikter om stödsystemet och att egentliga beslut om officiella notifikationer fattas mycket sällan. Bakgrunden till förfarings sättet är sannolikt att medlemsstaternas myndigheters centrala ställning och omfattande prövningsrätt vid bestämmandet av allmännyttiga tjänster erkänns i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), vilket är förenat med en möjlighet för kommissionen att i fråga om arrangemangen ingripa i så kallade uppenbara fel.

I fråga om veterinärvårdslagen har mångtydigheten särskilt gällt hur man ska bedöma den årliga maximigränsen på 15 miljoner euro ifråga om stöd som är väsentligt med avseende på notifieringsskyldigheten i en situation där organiseringsansvaret baserar sig på nationella bestämmelser men där organisatörerna har regional behörighet att besluta om till exempel sättet att ordna tjänsterna och om kundpriserna. Mångtydigheten gällde också beloppet av den förmån som riktas till ekonomisk verksamhet som kommunen själv bedriver i sådana fall där verksamheten inte bedrivs i bolagsform samt hur man vid fastställandet av de behov som hänför sig till ett allmänt intresse beaktar andra sådana grunder av allmänt intresse som hänför sig till samma funktionella helhet.

Processen för att anpassa veterinärvårdslagen till reglerna om statligt stöd avslutades i oktober 2023, varefter lagförslaget om ändring av lagen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 Nuläge

2.1.1 Nationell lagstiftning

Enligt den fortfarande gällande veterinärvårdslagen (765/2009, nedan den gamla lagen) ska kommunen ordna grundläggande veterinärtjänster för sådana nyttodjur som definieras i lagen samt akut veterinärhjälp för alla djur. Andra tjänster än akuta grundläggande veterinärtjänster ska ordnas för sällskaps- och hobbydjur endast om tjänsterna inte annars är tillgängliga inom samarbetsområdet för miljö- och hälsoskyddet.

Med tanke på regleringen om konkurrensneutralitet är ett problem med den gamla lagen att gränsen mellan lagstadgade tjänster och tjänster som tillhandahålls i ett konkurrensläge på marknaden är oklar. I lagreformen förtydligades denna gräns genom att man preciserade det kommunala organiseringsansvaret för veterinärtjänster. Den förteckning med 14 punkter som ingår i den nya veterinärvårdslagen omfattar de tjänster i fråga om vilka tillgång i hela landet och tillgång till skäliga priser anses viktigt med tanke på djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan.

Utformningen i den gamla lagen av det organiseringsansvar som gäller andra än akuta tjänster för sällskaps- och hobbydjur är problematisk, eftersom kommunen enligt kommunallagen (410/2015) ska bolagisera de av sina tjänster som inte är lagstadgade tjänster och som den tillhandahåller i ett konkurrensläge på marknaden, om inte något undantag från bolagiseringsskyldigheten enligt lagen är tillämpligt. Det anses att bolagiseringsskyldigheten på ett betydande sätt äventyrar servicesystemets funktion och den kontinuitet i tjänsteveterinärssystemet som är viktig bland annat med avseende på djursjukdomsberedskapen, och i praktiken har tjänsterna inte bolagiserats. Frågan behandlas utförligt i regeringens proposition om den nya veterinärvårdslagen (RP 83/2022 rd s. 22–25).

Förteckningen över tjänster i veterinärvårdslagen innehåller också icke-brådskande tjänster för sällskaps- och hobbydjur, vilket innebär en utvidgning av kommunernas lagstadgade skyldigheter inom en del regioner. I praktiken är ändringen emellertid inte stor, eftersom nästan alla kommuner ordnar åtminstone de tjänster som ingår i förteckningen. Det är fråga om en slags minimihelhet som i praktiken krävs för upprätthållandet av den egna produktionen inom de flesta regioner, när man tänker på organiseringen av produktionen, arbetsbeskrivningen för och rekryteringen av veterinärer, kundperspektivet och en fungerande uppgiftshelhet inom veterinärvården.

Enligt lagen är det kommunernas skyldighet att trygga tillgången till veterinärtjänster så att grundläggande tjänster som är nödvändiga med tanke på djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan finns tillgängliga på ett avstånd och till ett pris som är skäligt för kunderna.

Bestämmelserna i veterinärvårdslagen om kundavgifter för lagstadgade tjänster innebär att kommunen genom den avgift som tas ut på veterinärens mottagning kan täcka såväl de kostnader som lokalerna, utrustningen och löner till biträdande personal föranleder kommunen som de andra kostnader som föranleds av produktionen av tjänster. De kommunala kundavgifterna bör dock vara skäliga för dem som använder tjänsterna. De nya bestämmelserna bidrar till att öka kommunens inflöde av kundavgifter, eftersom de minskar det offentliga stödet till tjänster som produceras uttryckligen för sällskaps- och hobbydjur.

Den nya lagen innebär att tjänster som inte omfattas av organiseringsansvaret ska prissättas på basis av marknadspriserna på det sätt som förutsätts i konkurrenslagen och kommunallagen i de fall då kommunen på frivillig basis ordnar sådana här tjänster i ett konkurrensläge på marknaden. En kommun kan producera sådana tjänster som egen verksamhet, dvs. avvika från den i kommunallagen föreskrivna skyldigheten att bolagisera dessa tjänster, när kriterierna för undantag från bolagiseringsskyldigheten enligt kommunallagen uppfylls. I praktiken innebär detta att tjänsteproduktionen till sin omfattning och till sina marknadskonsekvenser anses vara ringa.

Enligt veterinärvårdslagen ska man på tjänster som omfattas av organiseringsansvaret tillämpa de transparenskyldigheter som grundar sig på EU-lagstiftningen, vilka ökar transparensen i det offentliga stöd som riktas till systemet. I den föreslagna lagen finns dessutom en bestämmelse enligt vilken man vid dimensioneringen av offentliga tjänster ska beakta de tjänster som privata veterinärtjänsteproducenter tillhandahåller inom organisatörens område. Det är inte meningen att offentliga tjänster produceras mer än vad som är nödvändigt med tanke på lagens syfte och servicesystemets funktion.

Enligt den gamla lagen är det endast kommunerna som ordnar offentliga veterinärtjänster. Helsingfors universitet har med kommunerna och samkommunerna inom verksamhetsområdet för Universitetets djursjukhus ingått avtal inom ramen för vilka universitetet producerar tjänster som hör till kommunernas organiseringsansvar. Eftersom tjänsteproduktionen är ytterst viktig för tillgången till det patientunderlag som krävs för universitetets undervisning och forskning,

föreskrevs det genom revideringen av veterinärvårdslagen att tjänster som tillhandahålls vid Universitetets djursjukhus har en lagstadgad ställning som offentliga tjänster. Universitetet producerar tjänster i den omfattning som krävs för ett ändamålsenligt ordnande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning, och kommunerna inom djursjukhusets verksamhetsområde är skyldiga att betala en lagstadgad ersättning till universitetet för sina inbesparade kostnader.

2.1.2 EU:s regler om statligt stöd

Allmännyttiga tjänster som anses som ekonomisk verksamhet är enligt EU-lagstiftningen tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, dvs. SGEI-tjänster. EUF-fördraget erkänner medlemsstaternas rätt att tillhandahålla och finansiera sådana tjänster när marknadskrafterna inte ensamma ser till att de tillhandahålls, åtminstone inte i form av tjänster till skäligt pris som är tillgängliga för alla. Enligt artikel 106.2 i EUF-fördraget ska företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse vara underkastade konkurrensreglerna i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs. Utvecklingen av handeln får inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse. Som företag anses också offentliga samfund.

I protokoll nr 26 till EUF-fördraget förtecknas unionens gemensamma värden i anknytning till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. De inbegriper särskilt nationella, regionala och lokala myndigheters avgörande roll och stora handlingsutrymme när det gäller att tillhandahålla, beställa och organisera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse så nära användarnas behov som möjligt. Värdena inbegriper mångfalden av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och de skillnader i användarnas behov och preferenser som olika geografiska, sociala eller kulturella förhållanden kan leda till. Dessutom nämns värdena en hög nivå av kvalitet, säkerhet och överkomliga pris, likabehandling samt främjande av allmän tillgång och användarnas rättigheter.

I kommissionens SGEI-paket förtydligas förhållandet mellan reglerna om statligt stöd och tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

Till SGEI-paketet hör meddelandet från kommissionen om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (2012/C 8/02, *SGEI-meddelandet*), där grundläggande begrepp i fråga om statligt stöd som har betydelse för tjänster av allmänt ekonomiskt intressen klarläggs, såsom begreppen stöd, tjänst av allmänt ekonomiskt intresse och ekonomisk verksamhet. I SGEI-meddelandet anges också de krav som tillämpas på produktionen av tjänsterna i fråga om val av tjänsteleverantör och beslut om tilldelning samt beräkning av ersättningen och förbud mot överkompensation.

I ett meddelande från kommissionen om EU:s rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (2011, *SGEI-rambestämmelser*) presenteras en exaktare metod för beräkning av ersättningen, behandlas krav på öppenhet och frånvaro av diskriminering samt krävs det att medlemsstaterna inför effektivitetsincitament som ska uppmuntra tjänsteleverantörerna att verka så effektivt som möjligt. Kommissionen bedömer hur de stöd och stödssystem som ska notifieras till kommissionen överensstämmer med reglerna om statligt stöd i förhållande till rambestämmelserna.

Vissa SGEI-arrangemang befrias från skyldigheten att göra förhandsanmälan i kommissionens beslut (2012/21/EU, *SGEI-beslutet*) om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Vissa i beslutet specificerade sociala tjänster är helt befriade från skyldigheten. Andra

SGEI-tjänster undantas från skyldigheten att göra förhandsanmälan om den årliga ersättning som betalas för tjänsterna är högst 15 miljoner euro. Stöd som betalas inom ramen för arrangemangen ska rapporteras till kommissionen vartannat år.

Utanför både notifierings- och rapporteringsskyldigheten står mycket små SGEI-arrangemang. Ett villkor är att den ersättning som betalas för tjänsterna inte är högre än 500 000 euro under en period av tre beskattningsår. Om detta föreskrivs det i kommissionens förordning (EU) nr 360/2012 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

2.2 Bedömning av nuläget

SGEI-regleringen kan användas på såväl lokal och regional som riksomfattande nivå. Den myndighet som ansvarar för stödarrangemangen ska själv bedöma om regleringen kan tillämpas på ett arrangemang. I Finland har arbets- och näringsministeriet en allmän samordnande och rådgivande funktion. Ministeriet samordnar till exempel den landrapportering som ska göras vartannat år.

I veterinärvårdslagen införs en lika skyldighet för kommunerna att ordna veterinärtjänster, genom vilken man vill trygga en tillräcklig tillgång på veterinärtjänster till ett skäligt pris i hela landet. Vid dimensioneringen av tjänsterna beaktas dock varje regions utbud av privata tjänster. Kommunens organiseringsansvar inbegriper beslutsfattande om med vilken servicestruktur och på vilken kostnadsnivå tjänsterna för kommuninvånarna produceras och om huruvida privata tjänsteproducenter till vissa delar deltar i tillhandahållandet av offentliga tjänster på basis av avtal.

På basis av de anvisningar om tolkningen av kommissionens SGEI-paket som erhållits i den process om statligt stöd som förts med kommissionen anses det att SGEI-stöd enligt veterinärvårdslagen inte är godtagbart om inte organiseringsansvaret för veterinärtjänster omorganiserar. Ett problem är att det inte kan bestämmas att organiseringsansvaret för icke-brådskande tjänster för sällskaps- och hobbydjur, såsom vaccinering, behandling mot parasiter, identifieringsmärkning och behandling av sjukdomar som inte är av jourkaraktär, ska vara lika i hela landet utan att regionala skillnader beaktas.

De regionala skillnaderna hänför sig i synnerhet till hur omfattande utbud av privata tjänster det finns inom respektive region. På basis av kommissionens anvisningar anses det att bestämmandet av ansvaret kan påverkas både av kartläggningen av det enskilda utbudet av varje tjänst och av den regionala myndighetens, dvs. tjänsteanordnarens, bedömning av vilken slags servicehelhet som krävs för upprätthållandet av den egna tjänsteproduktionen och skötseln av de lagstadgade veterinärtjänsterna i praktiken inom respektive region. Dessutom anses det att om det anses vara motiverat att till helheten av kommunal veterinärvård föga också tjänster som tillhandahålls i ett konkurrensläge på marknaden, kan dessa tjänster tillhandahållas som kommunens egen verksamhet utan bolagisering.

Av avsnittet om bedömning av konsekvenserna av regeringens proposition om veterinärvårdslagen framgår det att de kostnader som ordnandet av veterinärtjänster orsakar kommunerna i och med den nya lagen uppskattas till sammanlagt cirka 37 miljoner euro per år (RP 83/2022 rd, s. 33–34). Denna kostnadsnivå överskrider gränsen för maximiersättningen enligt SGEI-beslutet, men de årliga kostnaderna för de enskilda organisationerna, dvs. kommunerna eller de samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet som de bildar, vilka är sammanlagt 62 i hela landet, är klart under gränsen på 15 miljoner i SGEI-beslutet. Kommissionen har inte ansett att

olika organisatörers serviceskyldigheter är en enda helhet så att de olika delarnas värde skulle räknas samman när det gäller gränsvärdet i fråga. Behovet att utforma SGEI-systemet så att det bygger på regionala SGEI-arrangemang som inbegriper prövningsrätt också i fråga om innehållet i serviceutbudet innebär att stöd för veterinärtjänster kan beviljas som stöd enligt SGEI-beslutet, och kommissionens beslut om godkännande av stödet behövs inte.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

Syftet med propositionen är att säkerställa att stödsystemet i fråga om offentliga veterinärtjänster överensstämmer med reglerna om statligt stöd och därigenom möjliggöra att den nya veterinärvårdslagen träder i kraft.

Målet är att göra de ändringar som behövs i lagen, utan att äventyra de centrala målen i lagreformen som hänför sig till att se till att grundläggande tjänster som är nödvändiga med tanke på djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan finns tillgängliga i hela Finland på skäligt avstånd för kunderna och till skäligt pris. Ett annat syfte med den nya lagen är att minska kommunernas kostnader med anledning av organiseringen av veterinärtjänster. Dessutom strävar man till att genom lagen säkerställa de offentliga och privata veterinärtjänsternas kvalitet samt tillsynen, förutsättningarna för skötseln av kommunalveterinärens lagstadgade tillsynsuppgifter samt möjligheten för det universitet som tillhandahåller veterinärutbildning att få det patientunderlag som behövs för att trygga dess undervisnings- och forskningsuppgift.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att veterinärvårdslagen ändras.

Det föreslås att det i bestämmelserna om skyldigheten att ordna kommunala veterinärtjänster görs de ändringar som utifrån kommissionens anvisning är nödvändiga för att få lagen att överensstämma med de regler om statligt stöd som ska tillämpas på tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Det är fråga om att delvis omorganisera organiseringsansvaret så att skyldigheten att för sällskaps- och hobbydjur ordna andra tjänster än akut veterinärhjälp av första hjälpen-karakter bestäms på basis av regionala behov.

Enligt förslaget ska lagens förteckning med 14 punkter över veterinärtjänster som är nödvändiga för djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan behållas som reglering som anger den maximala omfattningen av det kommunala organiseringsansvaret.

Minimiomfattningen av kommunernas organiseringsansvar bestäms i enlighet med de bestämmelser som föreslås i lagen. Kommunerna ska ordna tjänsterna enligt förteckningen åtminstone för djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion samt för alla djur till den del det är fråga om sådan akut veterinärhjälp som avses i lagen. Akut veterinärhjälp innebär sådan omedelbar bedömning och vård som krävs när ett djur plötsligt och allvarligt insjuknar eller skadas eller om en sjukdom förvärras, och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller djuret utsätts för avsevärt lindande. Till akut veterinärhjälp hör också avlivning av ett djur på djurskyddsgrunder. Kommunerna tillhandahåller jourtjänst som behövs för akut veterinärhjälp utanför tjänstetiden som kommunalt samarbete inom ett jourområde som motsvarar en eller flera regioner eller ett eller flera landskap.

Andra tjänster enligt förteckningen omfattas av organiseringsansvaret endast till den del de behöver ordnas för att säkerställa en tillräcklig regional tillgång till skäligt pris till tjänsterna i

fråga eller för att trygga en ändamålsenlig skötsel av tjänster som behövs för livsmedels- och pälsproduktionen, akut veterinärhjälp eller andra tjänster som föreskrivs för kommunerna i veterinärvårdslagen. I lagen blir den bestämmelse kvar enligt vilken de tjänster som privata veterinärtjänsteproducenter tillhandahåller inom organisatörens område ska beaktas vid dimensioneringen av veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret.

Ändringarna innebär att det blir regionala skillnader i organiseringsansvarets omfattning och att omfattningen bestäms genom kommunalt beslutsfattande utifrån en regional behovsprövning. Till denna del motsvarar läget i hög grad läget enligt den gamla lagen. Till den del kommunen vill ordna tjänster som inte på basis av kriterierna i lagen kan omfattas av organiseringsansvaret är det fråga om tjänster som tillhandahålls i ett konkurrensläge på marknaden på vilka en marknadsbaserad prissättning ska tillämpas. Eftersom det är ändamålsenligt att serviceutbudet inom den kommunala veterinärvården på ett flexibelt sätt även kan innefatta sådana här tjänster, tas det in ett undantag i lagen från bolagiseringssskyldigheten i kommunallagen i fråga om tjänsterna.

Offentligt stöd som riktar sig till veterinärtjänster är stöd enligt SGEI-beslutet som omfattas av rapporteringsskyldigheten enligt beslutet.

I lagen föreslås också några huvudsakligen tekniska ändringar som föranleds av de ovan beskrivna ändringarna. Dessutom föreslås det att de hänvisningsbestämmelser som gäller djurskyddslagen (247/1996) ändras till att gälla lagen om djurvälstånd (693/2023) som stiftats efter att veterinärvårdslagen stiftades.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för statsfinanserna. Propositionen påverkar inte de statsandelar som betalas till kommunerna för organiseringen av veterinärtjänster eller andra uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet. De grundläggande tjänsternas statsandel är kalkylmässig, och propositionen påverkar inte kalkyleringsgrunderna, som utöver kundantalet bland annat omfattar befolkningstätheten och karaktären av skärgård men inte till exempel hur kommunen organiserar veterinärtjänster och hurdana kundavgifter den tar ut för dem.

4.2.2 Konsekvenser för kommunerna

Vid revideringen av veterinärvårdslagen föreskrevs för kommunerna en lika skyldighet att för alla djur ordna sådana grundläggande veterinärtjänster som anses nödvändiga. Detta innebar att organiseringsansvaret i fråga om tjänster för sällskaps- och hobbydjur partiellt utvidgades i en del regioner. I regeringens proposition (RP 83/2022 rd, s. 33–34) ansågs det dock inte i praktiken märkbart öka kommunens uppgifter, eftersom utredningar visade att nästan alla kommuner och samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet ordnar grundläggande veterinärtjänster som ingår i organiseringsansvaret enligt den nya lagen också för sällskaps- och hobbydjur trots att ordnandet av tjänsterna för dessa djur i en del av regionerna är frivilligt. Enligt en utvärdering som ingår i propositionen kan de kommuner som inte ordnar tjänsterna i fråga sannolikt ordna de tjänster som saknas genom att avtala om tillhandahållandet av dem med privata tjänsteproducenter utan några större tilläggskostnader.

Den nu föreslagna ändringen ger, liksom den gamla lagen som fortfarande är i kraft, kommunerna prövningsrätt att bedöma till vilken del organiseringsansvaret också innefattar andra

grundläggande tjänster för sällskaps- och hobbydjur än sådana som klassas som akut veterinärhjälp. Kriterierna för bestämmandet av organiseringsansvaret är dock mera exakta än i den gamla lagen. Detta är en förbättring för konkurrensneutraliteten jämfört med situationen enligt den gällande gamla lagen, eftersom gränsen mellan lagstadgade tjänster och tjänster som produceras till marknadspris är tydligare än förut. Preciseringarna tryggar också bättre än den gamla lagen verksamhetsmöjligheterna inom den kommunala veterinärvården, då tillhandahållande av tjänster som är väsentliga för verksamheten är möjligt inom kommunens egen verksamhet utan bolagiseringsskyldighet.

Syftet med den nya veterinärvårdslag som föreslås bli ändrad var kostnadsinbesparingar, vilka skulle föranledas både av att de tjänster som inte omfattas av organiseringsansvaret skulle pris-sättas marknadsbaserat och av att bestämmelserna om kundavgifter för kommunala tjänster skulle utvidgas på ett sätt som möjliggör ett inflöde av större avgifter än förut enligt kommunernas prövning. Det föreslås inga ändringar i dessa bestämmelser. Förslaget skulle kunna innebära att kommunernas kostnader i en del regioner minskar en aning mer till följd av ändringen än utan den nu föreslagna ändringen. Kostnadseffekten beror dock på den regionala behovsbedömningen som inverkar på organiseringsansvaret.

Den behovsbedömning som hänför sig till bestämmandet av organiseringsansvaret föranleder kommunerna arbete i någon mån. I princip är det inte fråga om en ny arbetsuppgift jämfört med den gamla lagen, men de föreslagna bestämmelserna och tillämpningen av SGEI-beslutet innebär att man inom vissa regioner kommer att satsa mer än förut på genomförandet av bedömningen. Också rapporteringen av stödet till kommissionen enligt SGEI-beslutet föranleder kommunerna arbete. Rapporteringsskyldigheten föranleder emellertid inte kommunerna extra arbete i någon betydande grad när man beaktar de skyldigheter att samla in uppgifter som redan finns i eller som det hänvisas till i den nya veterinärvårdslagen samt kraven på specificering av kostnaderna och andra krav på öppenhet. De uppgifter som behövs för SGEI-rapporteringen samlas in via jord- och skogsbruksministeriet till arbets- och näringsministeriet som sänder en sammanfattning till kommissionen.

4.2.3 Konsekvenser för universiteten

Innehållet i bestämmelserna om ställningen för Universitetets djursjukhus som hör till Helsingfors universitet förblir i huvudsak oändrat. Helsingfors universitet tillhandahåller veterinärtjänster enligt lagens förteckning över grundläggande tjänster som är viktiga för samhället i form av offentliga tjänster inom sitt verksamhetsområde i den omfattning som krävs för ett ändamålsenligt ordnande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning. Det nya fastställandet av organiseringsansvaret för kommuner inom djursjukhusets verksamhetsområde, som kan innebära en inskränkning av organiseringsansvaret, är dock ägnat att i någon mån begränsa universitetets roll som offentlig serviceproducent och minska de ersättningar som universitetet får från kommunerna.

Enligt veterinärvårdslagen omfattas de regioner som hör till landskapen Nyland och Päijänne-Tavastland av verksamhetsområdet för djursjukhusets offentliga tjänster. För närvarande har sjukhuset ett avtal om tillhandahållandet av den i veterinärvårdslagen avsedda grundläggande veterinärservicen och/eller akuta veterinärhjälpen med Helsingfors stads miljöcentral, Esbo-regionens miljö- och hälsoskydd, miljöcentralen i Mellersta Nyland samt Päijänne-Tavastlands välfärdssammanslutning. Djursjukhuset har verksamhetsställen i Vik i Helsingfors (Smådjursjukhuset och Hästsjukhuset) och i Mäntsälä (Produktionsdjursjukhuset, som utöver produktionsdjur även sköter smådjur).

Till verksamhetsområdet hör både landsbygdsområden och tätortsregioner. Servicebehoven i kommunerna i området är olika när det gäller tjänster för sällskaps- och hobbydjur. Finansieringslösningen enligt veterinärvårdslagen när det gäller tjänster som tillhandahålls av djursjukhuset utgår från att universitetets lagstadgade roll inte får belasta kommunerna inom universitetets närområde mer än om kommunerna skulle ordna de tjänster de behöver som egen verksamhet. De nuvarande serviceavtalen gäller i synnerhet tillhandahållande av tjänster som behövs för produktionsdjur samt akut veterinärhjälp, vilka kommunerna enligt förslaget ska ansvara för också i fortsättningen. Tjänster för sällskaps- och hobbydjur har hört till vissa avtal mellan universitetet och kommuner eller samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet, men inte till alla.

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

Trots ändringarna ska veterinärvårdslagen trygga djurägarnas och djurinnehavarnas möjligheter att även framöver få offentliga grundläggande veterinärtjänster så att tjänsterna är tillgängliga dygnet runt på ett skäligt avstånd och till ett skäligt pris. Ändringen av bestämmelserna om organiseringsansvaret kan föranleda att icke-brådskande grundläggande tjänster för sällskaps- och hobbydjur inom vissa regioner i fortsättningen tillhandahålls i mindre utsträckning än förut som kommunala tjänster eller att det för dessa tjänster tas ut ett marknadsbaserat pris i en del regioner. Å andra sidan är det kommunernas skyldighet att trygga en tillräcklig tillgång till de tjänster som behövs inom regionen och ett skäligt pris vid behov genom offentlig tjänsteproduktion.

De i lagen föreslagna element som ökar flexibiliteten inom den kommunala servicehelheten, såsom undantaget från bolagiseringsskyldigheten när det gäller tjänster som prissätts marknadsbaserat, har positiva effekter ur kundernas perspektiv. En ökad flexibilitet möjliggör att kommunen kan komplettera de tjänster som omfattas av organiseringsansvaret med andra tjänster utan den osäkerhet som är förknippad med tolkningen av undantagen från bolagiseringsskyldigheten enligt kommunallagen. Genom de kompletterande tjänsterna (t.ex. bilddiagnostiska undersökningar och vissa operationer) kan man i vissa situationer förhindra att djur måste transporteras även långa sträckor för fortsatt behandling.

Förslaget tryggar de privata veterinärtjänsteproducenternas ställning minst lika bra som den nya veterinärvårdslag som föreslås bli ändrad. Det föreslås ingen ändring i de bestämmelser som hänför sig till prissättningen av kommunala tjänster och förbättrar konkurrensneutraliteten. Den nya utformningen av organiseringsansvaret innebär större preciseringar och begränsningar i det kommunala organiseringsansvaret än förut.

Ändringarna påverkar emellertid inte det kommunala joursystemet. En del av de privata tjänsteleverantörerna tillhandahåller tjänster också under jourtid, men det anses inte vara möjligt att frångå det kommunala joursystemet utan att äventyra en riksomfattande tillgång på tjänster som är nödvändiga bland annat ur djurskyddsperspektiv. Upprätthållande av jour och beredskapsarrangemang är ofta mycket dyrt jämfört med att tillhandahålla tjänster dagtid, och jourskyldigheterna är betungande för veterinärerna. Nyttan av det kommunala joursystemet för den privata servicesektorn är att de privata tjänsteproducenterna kan koncentrera sig på den mest kostnadseffektiva delen av serviceproduktionen, då deras kunder har möjlighet att få de sällan behövda jourtjänsterna hos kommunen.

5 Alternativa handlingsvägar

I förslaget om organiseringsansvaret för veterinärtjänster är det fråga om sådana ändringar som enligt kommissionens anvisning om reglerna om statligt stöd åtminstone måste göras i veterinärvårdslagen för att den nya lagen ska kunna träda i kraft. Det att det på ett riksomfattande plan

fastställda organiseringsansvaret ändras så att det fastställs regionalt som en SGEI-helhet är visserligen principiellt en betydande ändring, men ändringarnas verkningar bedöms vara relativt små enligt det som angetts ovan. En ändring av lagen på det föreslagna sättet är möjlig utan att målen för veterinärvårdslagen äventyras. Andra alternativ, om sådana överhuvudtaget kan gestaltas, skulle innebära en betydligt större ändring med tanke på hela systemet och lagens syften.

Ett alternativ till den föreslagna ändringen är inte att den gamla lagen förblir i kraft, eftersom de motstridigheter i den som hänför sig till bestämmelserna om konkurrensneutralitet var den centrala orsaken för att stifta en ny lag.

6 Remissvar

...

7 Specialmotivering

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde. Det föreslås att bestämmelsen i 1 mom. om lagens syfte i fråga om tillgången på veterinärtjänster ändras. Enligt momentet är syftet med lagen att främja och upprätthålla djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan, särskilt genom att säkerställa kvaliteten på veterinärtjänster och genom att trygga jämlika och fungerande offentliga veterinärtjänster till ett skäligt pris i hela landet. Eftersom organiseringsansvaret för offentliga tjänster enligt förslaget inte längre ska vara enhetligt till sitt innehåll inom alla regioner, ändras formuleringen i momentet genom att man stryker ordet *offentliga* i fråga om tjänsterna och föreskriver att det är det allmännas skyldighet att se till att tillgången till tjänster tryggas. Kommunen ska genom en bedömning av behovet vara skyldiga att säkerställa tillgången på sådan nödvändig basservice som det föreskrivs om i lagen också i det fall att kommunen inte själv till alla delar ordnar dessa tjänster.

Hänvisningen till den upphävda djurskyddslagen ändras i 3 mom. så att det hänvisas till lagen om djurvälfärd.

2 §. Definitioner. Hänvisningen till djurskyddslagen ändras i 1 mom. 1 punkten i paragrafen så att det hänvisas till lagen om djurvälfärd.

8 §. Veterinärtjänster som är nödvändiga med tanke på det allmänna intresset. Förteckningen över de veterinärtjänster som är nödvändiga för djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan flyttas från 9 § till denna paragraf. Förteckningens innehåll ändras inte, men det inledande stycket i paragrafen ändras så att det framgår att de tjänster som ingår i förteckningen omfattas av det offentliga organiseringsansvaret till *behövliga delar*, och inte nödvändigtvis i sin helhet. Förteckningen visar i fortsättningen den maximala omfattningen av det utbud av tjänster som omfattas av organiseringsansvaret.

Förteckningen flyttas av författningstekniska skäl. I flera bestämmelser i veterinärvårdslagen hänvisas det till tjänster enligt 9 § när man avser tjänster som ingår i kommunernas organiseringsansvar. Om 9 § i fortsättningen begränsas till att gälla endast dessa tjänster, kan man undvika behovet att ändra dessa hänvisningsbestämmelser.

I den gällande 8 § föreskrivs det om i vilka fall kommunerna ska tillhandahålla tjänster för husdjur som ägs eller innehas av personer eller sammanslutningar. Enligt propositionen ska denna bestämmelse flyttas till 10 §.

9 §. Organiseringsansvar för veterinärtjänster. I paragrafen föreskrivs det om bestämningsgrunderna för det kommunala organiseringsansvaret för veterinärtjänster.

Enligt 1 mom. bestäms omfattningen av varje organisatörs organiseringsansvar på basis av regionala behov. När organiseringsansvaret bestäms ska dock de minimikrav på organiseringsansvarets innehåll som det föreskrivs om i paragrafen beaktas liksom de övriga kriterier som preciserar bestämmandet av ansvaret.

I lagen avses enligt 3 § 4 mom. med organisatör kommuner samt också samkommuner och samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet till den del de sköter uppgifter i sådant samarbete som avses i kommunallagen.

Organiseringsansvaret omfattar åtminstone de tjänster som nämns i 2 mom. i paragrafen. Dessa är basservice enligt förteckningen i 8 § för djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion samt akut veterinärhjälp för alla djur. Som det konstaterats ovan betyder akut veterinärhjälp sådan omedelbar bedömning och vård som krävs när ett djur plötsligt och allvarligt insjuknar eller skadas eller om en sjukdom förvärras, och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller djuret utsätts för avsevärt lindande, samt avlivning av ett djur på djurskyddsgrunder. I regeringens proposition om veterinärvårdslagen (bl.a. sidorna 19–21) konstateras det att det enligt gjorda utredningar och enkäter förekommer betydande problem när det gäller tillgången till i synnerhet veterinärjour dygnet runt samt tjänster för nyttodjur och att det i största delen av landet sannolikt inte skulle gå att producera dessa tjänster i form av privat driven verksamhet. Därför anses det att kommunerna inte kan låta bli att producera dessa tjänster.

Enligt 3 mom. i paragrafen omfattas andra tjänster enligt 8 § av organiseringsansvaret till den del organisationen behövs för att säkerställa en tillräcklig regional tillgång av tjänsterna till ett skäligt pris samt en ändamålsenlig skötsel av de uppgifter som nämns i 2 mom. och andra uppgifter som föreskrivs för organisatören i veterinärvårdslagen.

Denna formulering möjliggör en regionspecifik bedömning av de behov av allmänt intresse som avses i EU-rätten. Utgångspunkten är det regionala marknadsläget och en bedömning av i vilken mån det privata utbudet räcker till för att bemöta behoven hos regionens invånare att få sådana jämlika och fungerande veterinärtjänster till ett skäligt pris som nämns i bestämmelsen om lagens syfte. Som det konstaterats ovan omfattar behovsbedömningen både en tjänstespecifik bedömning och en bedömning av hurudan servicehelhet som i praktiken åtminstone krävs för upprätthållandet av egen produktion och skötseln av de föreskrivna veterinärvårdsuppgifterna inom respektive region.

Det kan alltså beroende på regionen finnas olika grunder för att i organiseringsansvaret inkludera tjänster på basnivå för sällskaps- och hobbydjur som räknas som annat än akut veterinärhjälp. En orsak kan vara att det inte alls finns privata tjänster att tillgå eller att tillgången till dem eller deras täckning är otillräcklig. Bristerna kan hänföra sig till exempel till öppettiderna, begränsningar av tjänsterna i fråga om åtgärder eller djurarter eller ett högt pris på tjänsterna. Motiveringarna när det gäller att trygga kommunens egen tjänsteproduktion kan i synnerhet hänföra sig till det problemet att tjänsterna inte nödvändigtvis kan ordnas på annat sätt än som vissa minimihelheter och att en marknadsbaserad prissättning av tjänster som tillhandahålls för sällskaps- och hobbydjur inte löser detta problem.

Produktionen av kommunala veterinärtjänster skiljer sig på många sätt från de privata marknadsaktörernas produktion. Produktionen av tjänster för produktionsdjur förutsätter att kommunalveterinärerna reser mycket, vilket i sin tur kan innebära att veterinärens närvaro på mottag-

ningen inte är lika säker som när det gäller aktörer inom privata sektorn. Kommunernas skyldighet att ordna akut veterinärhjälp förutsätter att det i kommunalveterinärernas tidsbokningskalendrar lämnas tillräckligt med utrymme för akuta fall. Kommunerna ska kunna sköta de lagstadgade uppgifterna i enlighet med prioriteringskraven, vilket kan innebära att kunder med ick-ebrådskande patientbesök kan vara tvungna att vänta. Dessa faktorer kan påverka kundupplevelsorna, och när tjänster tillhandahålls helt på marknadsvillkor kan det innebära att kommunerna hamnar i en ogynnsammare ställning än andra tjänsteproducenter.

Regleringen av kommunernas organiseringsansvar innebär också att kommunerna alltid har åtminstone sistahandsansvaret för ordnandet av de tjänster invånarna behöver, även om det finns ett privat utbud i området. Kommunerna ska se till att tjänsterna i förteckningen vid behov fås för alla djurarter, och kommunerna kan inte som de privata marknadsaktörerna begränsa sina tjänster till exempel till de vanligaste arterna av sällskapsdjur. Kommunerna måste också vara beredda att möta kundernas behov, utan att kunna välja sina kunder. Alla dessa omständigheter leder till att även om också kommunerna ska sträva till en så effektiv verksamhet som möjligt förekommer det skillnader i effektiviteten på grund av tjänsteproducenternas olika roller och dessa kan leda till skillnader i kostnadsnivån för tjänsteproduktionen.

Bestämmelsen i 10 § 6 mom. i den lag som ändras blir 9 § 4 mom. i förslaget. Enligt momentet ska man vid dimensioneringen av veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret beakta de tjänster som privata veterinärtjänsteproducenter tillhandahåller inom organisatörens område.

Paragrafen innehåller inga bestämmelser om inom vilken tidsperiod organisatören ska göra en ny bedömning av omfattningen av sitt organiseringsansvar inom ramen för de förutsättningar som anges i paragrafen, utan väsentliga förändringar i omvärlden kan i princip när som helst utlösa ett behov av att reagera på situationen. Eftersom organisatören åtminstone i sista hand har organiseringsansvaret i fråga om alla tjänster som avses i 8 §, kan det inte tänkas att en betydande marknadsbrist inom verksamhetsområdet, såsom att den privata serviceverksamheten försvinner från marknaden, ska åtgärdas till exempel med ett års fördröjning. Likaså medför en betydande ökning av det privata utbudet ett behov av att bedöma om kriterierna i 3 mom. fortfarande uppfylls och hur dimensioneringen av tjänsterna bör ändras.

10 §. Tillgång till veterinärtjänster. Till paragrafens 1 mom. flyttas en bestämmelse från 8 §, enligt vilken de tjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska finnas tillgängliga för de husdjur vars ägare eller innehavare har sin bostads- eller hemort inom organisatörens område. I bestämmelsen förutsätts dessutom att veterinärtjänster som tillhandahålls på djurhållningsplatsen ska finnas tillgängliga för husdjur som hålls inom organisatörens område.

Paragrafens gällande 1 mom., enligt vilket organisatören ska se till att sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret är tillgängliga vardagar åtminstone under tjänstetid, blir 2 mom. i förslaget.

I 3 mom. i paragrafen sammanförs gällande 2 och 3 mom. om tillgången till akut veterinärhjälp. Definitionen av akut veterinärhjälp stryks emellertid här, eftersom begreppet definieras redan i det föreslagna 9 § 2 mom.

Paragrafens 4 och 5 mom. ändras inte. I dem föreskrivs det om att tjänsterna ska finnas tillgängliga inom skäligen tid och på skäligt avstånd med tanke på dem som använder tjänsterna och med beaktande av de geografiska förhållandena samt om när tjänsterna ska ordnas så att veterinären producerar tjänsten på djurhållningsplatsen.

Som det konstateras ovan flyttas paragrafens 6 mom. om dimensioneringen av veterinärtjänster till 9 §.

15 §. *Avgifter som organisatören tar ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret.* I 4 mom. i paragrafen finns ett bemyndigande för statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om det krav på skälighet i fråga om de avgifter som tas ut för tjänsterna i förteckningen till den del det är fråga om de tjänster som anses vara allra viktigast för trygghet av djurs hälsa och välfärd och av folkhälsan. Syftet är att bemyndigandet att utfärda förordning endast används om det uppstår särskilda grunder för att fastställa ett högsta belopp för vissa avgifter. På grund av den nya utformningen av organiseringsansvaret för veterinärtjänster behöver det i momentet preciseras att bemyndigandet endast gäller avgifter för de tjänster som omfattas av det offentliga organiseringsansvaret.

17 §. *Ordning av andra veterinärtjänster än sådana som omfattas av organiseringsansvaret.* Det föreslås att 3 mom. om bolagiseringsskyldigheten ändras. I det gällande momentet ingår en hänvisning till den i kommunallagen föreskrivna skyldigheten för kommunen att överföra verksamhet som bedrivs i ett konkurrensläge på marknaden till ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse. Bestämmelser om undantag från denna i 126 § i kommunallagen föreskrivna skyldighet finns i 127 § i den lagen. På veterinärtjänster kan närmast ett undantag enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen tillämpas, vilket gäller verksamhet som anses vara obetydlig.

Eftersom det är oklart hur obetydlig ska tolkas och eftersom den osäkerhet som hänför sig till tolkningen kan leda till att kommunerna är försiktiga att tillhandahålla tjänster som kompletterar den lagstadgade basservicen, föreslås en bestämmelse om undantag från bolagiseringsskyldigheten i momentet. För kunderna inom den kommunala veterinärvården är det en fördel om kommunerna kan tillhandahålla också tjänster utanför organiseringsansvaret som tillhandahålls i ett konkurrensläge på marknaden. Den föreslagna bestämmelsen förtydligar rättsläget och tillför det kommunala systemet sådan flexibilitet med hjälp av vilken man till exempel i vissa situationer kan undvika att sjuka djur flyttas någon annanstans för fortsatt vård.

De förslag till omformulering av kriterierna för kommunernas organiseringsansvar som ingår i propositionen begränsar kommunernas lagstadgade roll i en del av regionerna och ökar andelen tjänster som omfattas av marknadsbaserad prissättning av de veterinärtjänster som kommunerna ordnar. Denna ändring ökar osäkerheten och problemen i anslutning till bolagiseringsskyldigheten och därigenom behovet av undantag. Bolagiseringsavdraget minskar också kommunernas motivation att övertolka omfattningen av sitt organiseringsansvar i ljuset av de föreskrivna kriterierna, eftersom de enligt förslaget i vilket fall som helst ska ha möjlighet att tillhandahålla sådana bastjänster för sällskapsdjur som avses i 8 § till marknadspris utan hinder och utmaningar i anslutning till bolagiseringen. På så sätt har undantaget positiva konsekvenser också ur konkurrensneutralitetens synvinkel.

18 §. *Offentliga veterinärtjänster som produceras av Universitetets djursjukhus.* I 1 mom. hänvisas det i fråga om de tjänster som produceras av Helsingfors universitet till den förteckning över tjänster som finns i gällande 9 §. Det föreslås att ordalydelsen i hänvisningsbestämmelsen ändras så att det framgår att det till universitetets roll som offentlig tjänsteproducent hör att inom sitt verksamhetsområde producera de veterinärtjänster i förteckningen som omfattas av organisatörernas organiseringsansvar.

Eftersom det enligt förslaget kan förekomma skillnader i kommunernas organiseringsansvar, förtydligar ändringen det att universitetets roll som offentlig serviceproducent inte heller efter lagändringen för någon viss kommun kan vara mera omfattande än kommunens egen roll. I

momentet behålls den bestämmelse enligt vilken universitetet producerar tjänster i den omfattning som krävs för ett ändamålsenligt ordnande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning. Detta innebär att universitetets roll vid behov kan vara mindre omfattande än kommunens roll.

I paragrafens 4 mom. föreslås en huvudsakligen teknisk ändring. I momentet föreskrivs det att universitetet när det producerar veterinärtjänster enligt paragrafen ska iaktta de skyldigheter för kommunala organisatörer i fråga om tillgången till och kvaliteten på veterinärtjänster som det föreskrivs om i de paragrafer som det hänvisas till i momentet. Hänvisningen till 9 § stryks, eftersom den enligt förslaget i fortsättningen endast gäller beslut om omfattningen av det kommunala organiseringsansvaret och dimensioneringen av den kommunala tjänsteproduktionen.

33 §. *Insyns- och rapporteringsskyldighet i fråga om veterinärtjänster som stöds med offentliga medel.* Vid tillämpning av SGEI-beslutet ska de insyns- och rapporteringsskyldigheter som ingår i SGEI-systemet iakttas. Dessutom ska kraven på separat redovisning beaktas, om aktören producerar också andra tjänster än SGEI-tjänster.

Paragrafen innehåller redan bestämmelser som gäller insynskrav i fråga om offentligt stöd av allmänt ekonomiskt intresse, såsom särredovisning och transparens i fråga om kostnader av olika slag. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., av vilket det framgår att stöd för veterinärtjänster som omfattas av kommunernas organiseringsansvar ska rapporteras till kommissionen i enlighet med Europeiska unionens regler om statligt stöd. Det föreslås att det i paragrafens rubrik utöver insynsskyldigheten också nämns rapporteringsskyldigheten. Stödmyndigheterna, dvs. kommunerna, har rapporteringsskyldighet. Enligt momentet ska dessa lämna uppgifterna till ministeriet som ansvarar för förvaltningsområdet, dvs. jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet sänder uppgifterna samlat till arbets- och näringsministeriet som vidarebefordrar uppgifterna till kommissionen.

37 §. *Ikraftträdande.* Ikraftträdandebestämmelsen i 1 mom., enligt vilken bestämmelser om ikraftträdandet av lagen utfärdas genom förordning av statsrådet, föreslås bli ändrad. Eftersom ikraftträdandebestämmelsen föranleddes av behovet att få Europeiska kommissionens syn på tillämpningen av reglerna om statligt stöd på offentliga veterinärtjänster och eftersom den förhandlingsprocess som förts med kommissionen har avslutats, föreslås det att riksdagen föreskriver att lagen träder i kraft den 1 januari 2025.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Propositionen innehåller inga bemyndiganden att utfärda föreskrifter eller nya bemyndiganden att utfärda förordningar. Det föreslås att det i det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i 15 § 4 mom. i veterinärvårdslagen görs en teknisk precisering som föranleds av de föreslagna ändringarna men som inte ändrar innehållet i bemyndigandet. Bemyndigandet att utfärda förordning gäller möjligheten att föreskriva om maximibeloppen för de avgifter som tas ut för de veterinärtjänster som är viktigast för tryggheten av djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan. Bestämmelsen ingår i lagen för den händelse att det framöver uppstår ett särskilt behov av att förenhetliga de högsta priserna för vissa åtgärder med beaktande av kundernas jämlikhet och tillgången till offentliga tjänster.

9 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2025 samtidigt som veterinärvårdslagen enligt den ikraftträdandebestämmelse som föreslås bli ändrad.

Den föreslagna lagen innebär att kommunerna före lagens ikraftträdande bör fatta beslut om omfattningen av organiseringsansvaret för veterinärtjänster samt genomföra en marknadsbaserad prissättning för de tjänster som inte omfattas av organiseringsansvaret. Den föreslagna tiden för ikraftträdandet anses möjliggöra beredning av besluten. Det föreslås inte att ikraftträdandet ska skjutas upp längre än så, eftersom de problem som hänför sig till servicesystemets överensstämmelse med reglerna om statligt stöd behöver åtgärdas så snart som möjligt.

Kommunerna har enligt en övergångsbestämmelse i veterinärvårdslagen ett år på sig från lagens ikraftträdande för att göra anmälan till regionförvaltningsverket om de verksamhetsställen där kommunerna producerar veterinärtjänster själva. Dessutom har kommunerna två år på sig från lagens ikraftträdande att anpassa sina bestämmelser om kundavgifter för tjänster som omfattas av organiseringsansvaret och produceras vid mottagningen till kraven i 15 § i lagen.

10 Verkställighet och uppföljning

Avsikten är att man ska följa upp hur den föreslagna regleringen fungerar via det samarbete mellan myndigheter och intressentgrupper som hänför sig till lagens verkställighet samt myndighetstillsynen i anknytning till lagen. Vid behov låter man göra särskilda utvärderingar i efterhand av hur systemet med kommunala veterinärtjänster fungerar.

11 Förhållande till andra propositioner

Kommunernas självstyrelse

Enligt 121 § i grundlagen ska kommunernas förvaltning grunda sig på självstyrelse för invånarna. Bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis innebär den kommunala självstyrelsen särskilt att kommuninvånarna har rätt till förvaltningsorgan som de själva har valt och att kommunen har rätt att själv fatta beslut om sin ekonomi (GrUU 14/1986 rd). Genom vanliga lagar får det inte göras sådana ingrepp i självstyrelsens mest centrala särdrag att självstyrelsen urholkas i sak (GrUU 31/1996 rd). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis betonat att när kommunerna åläggs uppgifter ska det i enlighet med finansieringsprincipen också ses till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av dem (se GrUU 16/2014 rd, s. 2/II och de utlåtanden som nämns där).

Veterinärvårdslagen har stiftats med medverkan från grundlagsutskottet. I sitt utlåtande (GrUU 49/2022 rd, s.2–3) behandlade grundlagsutskottet organiseringsansvaret för veterinärtjänster i förhållande till 121 § i grundlagen. Även om propositionen för en del regioner innebar en utvidgning av kommunernas organiseringsansvar i fråga om tjänster som gäller sällskaps- och hobbydjur, ansåg inte grundlagsutskottet att propositionen var problematisk i förhållande till den kommunala självstyrelsen och finansieringsprincipen. Med avseende på kommunernas självstyrelse fäste utskottet dock uppmärksamhet på vissa formuleringar i bestämmelserna om Helsingfors universitets ställning. Utlåtandet har till denna del beaktats i de ändringsförslag som jord- och skogsbruksutskottet gjort och som godkänts av riksdagen.

Den nu föreslagna ändringen ger, liksom den gamla lagen som fortfarande är i kraft, kommunerna prövningsrätt att bedöma till vilken del organiseringsansvaret också innefattar andra grundläggande tjänster för sällskaps- och hobbydjur än sådana som kategoriseras som akut veterinärhjälp. Förslaget innebär ingen ändring i de bestämmelser som ger kommunerna en mer omfattande prövningsrätt än tidigare när det gäller att ta ut kundavgifter. Med beaktande av de nämnda omständigheterna anses propositionen inte vara problematisk i förhållande till 121 § i grundlagen.

Kulturella rättigheter

Bestämmelserna i 18 § om Helsingfors universitets ställning anknyter till 16 § i grundlagen. Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Enligt 3 mom. i samma paragraf är vetenskapens och den högsta utbildningens frihet tryggad.

Helsingfors universitets roll som offentlig producent av veterinärtjänster enligt den nya veterinärvårdslagen är ny i förhållande till den gällande lagstiftningen. För närvarande har det avtalats om de tjänster som produceras av Universitets djursjukhus genom avtal som baserar sig på frivillighet mellan universitet och kommunerna inom djursjukhusets verksamhetsområde.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om veterinärvårdslagen konstaterat att med tanke på universitetens självstyrelse är inte bara lagens bestämmelser om ersättning för de veterinärtjänster som universitetet producerar betydelsefulla, utan också bestämmelserna om begränsningar i den uppgift att producera tjänster som universitetet åläggs. Grundlagsutskottet anser att uppgiften att producera tjänster i detta avseende på behörigt sätt är avgränsad till den omfattning som krävs för ett ändamålsenligt ordnande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning. (GrUU 49/2022 rd, s.3). Propositionen avlägsnar inte denna begränsning eller kommunernas skyldighet att betala ersättning för de tjänster som Universitetets djursjukhus producerar.

Genom det nya sättet att bestämma kommunernas organiseringsansvar kan universitetets roll som offentlig serviceproducent dock i någon mån begränsas och de ersättningar som universitetet får från kommunerna därigenom minska. Finansieringslösningen enligt lagen baserar sig nämligen på att skyldigheten att betala ersättning till universitetet inte får belasta kommunerna inom djursjukhusets verksamhetsområde mer än vad deras egen tjänsteproduktion skulle föranleda. Ändringen bedöms dock inte minska tillgången till det patientunderlag som behövs för djursjukhusets undervisning och forskning på ett så betydande sätt att tillgodoseendet av de kulturella rättigheter som tryggas i grundlagen äventyras.

På de grunder som nämns ovan kan lagförslaget enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av veterinärvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i veterinärvårdslagen (285/2023) 1 §, 2 § 1 punkten, 8–10 §, 15 § 4 mom., 17 § 3 mom., 18 § 1 och 4 mom., 33 § samt 37 § 1 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att främja och upprätthålla djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan, särskilt genom att säkerställa kvaliteten på veterinärtjänster och genom att med det allmännas åtgärder trygga jämlika och fungerande veterinärtjänster till ett skäligt pris i hela landet.

Denna lag innehåller bestämmelser om ordnande och styrning av veterinärtjänster samt om tillsynen över tjänsterna.

Denna lag innehåller också bestämmelser om den tillsyn över livsmedelssäkerhet, djurs hälsa och djurs välfärd som utövas i kommunerna samt det arbete med att bekämpa djursjukdomar som bedrivs i kommunerna. Bestämmelser om detta finns även i livsmedelslagen (297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), lagen om djurvelfärd (693/2023), lagen om transport av djur (1429/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) och lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *husdjur* tamdjur som människan håller och sköter i nyttyosyfte, som sällskap eller som hobby, renar, hägnade däggdjur och fåglar, odlade bin samt vattenbruksdjur, dock inte sådana djur som omfattas av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013) eller djur som hålls i sådana djurparker som avses i lagen om djurvelfärd,

8 §

Veterinärtjänster som är nödvändiga med tanke på det allmänna intresset

Veterinärtjänster som är nödvändiga för djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan och som till behövliga delar tryggas genom det offentliga organiseringsansvaret är

- 1) allmän undersökning och bedömning av hälsotillståndet i syfte att fastställa djurs hälsa,
- 2) identitetsmärkning av katter och hundar,
- 3) djurhälsobesök enligt artikel 25 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") samt hälsovårdsbesök vid djurhållningsplatser där djur hålls för livsmedelsproduktion och hälsovårdsplanerna för dessa djurhållningsplatser,

- 4) vaccinerings,
- 5) åtgärder för att fördriva och förebygga parasiter,
- 6) nödvändiga grundläggande åtgärder som gäller mun- och tandvård eller, om det är ändamålsenligt med beaktande av åtgärdens omfattning eller svårighetsgrad, remiss till fortsatt vård,
- 7) avhorning och borttagande av hornanlag hos nötkreatur och getter,
- 8) kontroller och undersökningar i anknytning till reproduktion samt behandling av reproduktionsproblem när det gäller nötkreatur, svin, får, getter och renar som hålls för livsmedelsproduktion,
- 9) kastrering av nötkreatur, svin, får, getter, renar, hundar och katter samt sterilisering av katter,
- 10) klinisk undersökning av ett sjukt djur och bedömning av vårdbehovet, tagning av sedvanliga prov och snabbtestning av dem eller sändande av dem för laboratorieundersökningar i syfte att utreda orsaken till djurets sjukdom samt vid behov remittering av djuret till fortsatta undersökningar,
- 11) sådan vård av ett sjukt djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion som det är möjligt att ge på djurhållningsplatsen och i vilken det också ingår operation av löpmagen på nötkreatur,
- 12) grundläggande vård av första hjälpen-karaktär som behövs för något annat än ett i 11 punkten avsett djur, i vilken det ingår konservativ behandling av störningar i matsmältningskanalen och urinvägarna, behandling av inflammations- och smärttillstånd, behandling av chocktillstånd, behandling av metaboliska störningar, suturering av sår, annan motsvarande vård som högst omfattar ringa kirurgiska åtgärder, immobilisering av frakturer hos de vanligaste små husdjuren samt sådan fortsatt behandling eller läkemedelsbehandling som är nödvändig i anslutning till vården och vid behov remittering av djuret till fortsatt behandling,
- 13) förlösningshjälp i vilken ingår kejsarsnitt på nötkreatur, får, getter och katter,
- 14) avlivning av djur.

9 §

Organiseringsansvar för veterinärtjänster

Omfattningen av varje organisatörs organiseringsansvar bestäms på basis av regionala behov med beaktande av vad som föreskrivs i denna paragraf.

Organisatören ska ordna tjänster som avses i 8 § åtminstone för djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion. Dessutom ska det ordnas sådan omedelbar bedömning och vård som krävs när ett djur plötsligt och allvarligt insjuknar eller skadas eller om en sjukdom förvärras, och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller djuret utsätts för avsevärt lindande, samt avlivning av ett djur på djurskyddsgrunder (*akut veterinärhjälp*).

Andra tjänster enligt 8 § omfattas av organiseringsansvaret till den del organiseringen behövs för att säkerställa en tillräcklig regional tillgång av tjänsterna till ett skäligt pris samt en ändamålsenlig skötsel av de uppgifter som nämns i 2 mom. och andra uppgifter som föreskrivs för organisatören i denna lag.

Vid dimensioneringen av veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska de tjänster som privata veterinärtjänstproducenter tillhandahåller inom organisatörens område beaktas.

10 §

Tillgång till veterinärtjänster

De tjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska finnas tillgängliga för de husdjur vars ägare eller innehavare har sin bostads- eller hemort inom organisatörens område. Veterinärtjänster som tillhandahålls på djurhållningsplatsen ska finnas tillgängliga för husdjur som hålls inom organisatörens område.

Organisatören ska se till att sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret är tillgängliga vardagar åtminstone under tjänstetid.

Akut veterinärhjälp ska ordnas för de djur som behöver den även utanför tjänstetid. Med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. ska akut veterinärhjälp ges alla husdjur som finns inom en organisatörs område, om det inte med hänsyn till omständigheterna kan anses vara skäligt att ett djur förs till området för den organisatör som har organiseringsansvaret, för att få veterinärhjälp där.

De veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska med tanke på dem som använder tjänsterna vara tillgängliga inom skälig tid och på skäligt avstånd med beaktande av de geografiska förhållandena.

Veterinärtjänsterna ska ordnas så att veterinären vid behov besöker djurhållningsplatsen, när tjänster produceras för husdjur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion, hästdjur och sådana andra stora husdjur som inte utan avsevärd ansträngning kan transporteras till veterinärens mottagning.

15 §

Avgifter som organisatören tar ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om det krav på avgifternas skälighet som föreskrivs i 1 och 2 mom. genom att det fastställs maximibelopp för avgifter som tas ut för de veterinärtjänster som omfattas av det offentliga organiseringsansvaret och som anses vara viktigast för trygghet av djurs hälsa och välfärd och av folkhälsan. Genom förordning av statsrådet får det dessutom utfärdas bestämmelser om justering av avgifter i enlighet med förändringar i indexet.

17 §

Ordnande av andra veterinärtjänster än sådana som omfattas av organiseringsansvaret

På de veterinärtjänster som produceras av organisatören tillämpas inte vad som någon annanstans i lag föreskrivs om skyldighet att i ett konkurrensläge överföra sådan verksamhet som bedrivs på marknaden till ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse.

18 §

Offentliga veterinärtjänster som produceras av Universitetets djursjukhus

Helsingfors universitet (nedan *universitetet*), som driver Universitetets djursjukhus, producerar i enlighet med 9 § veterinärtjänster som omfattas av organisatörernas organiseringsansvar

såsom offentliga veterinärtjänster i den omfattning som krävs för ett ändamålsenligt ordnande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning. Tjänsterna produceras inom det verksamhetsområde där djursjukhuset tillhandahåller offentliga tjänster och vilket kan omfatta områden som hör till landskapen Nyland och Päijänne-Tavastland. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 10 § och 13 § 2 mom. är det universitetet som svarar för tillgången till och kvaliteten på de tjänster det producerar.

I fråga om universitetets skyldigheter när det producerar sådana veterinärtjänster som ersätts av organisatören tillämpas vad som i 8, 10, 11 och 13 § föreskrivs om organisatörens skyldigheter.

33 §

Insyns- och rapporteringsskyldighet i fråga om veterinärtjänster som stöds med offentliga medel

På en producent av sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret och som stöds med offentliga medel tillämpas vad som i lagen om skyldighet att medge insyn i och lämna uppgifter om vissa företags ekonomiska verksamhet (19/2003) föreskrivs om vissa företags skyldighet att ha separat redovisning eller att upprätta en särredovisningskalkyl för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, skyldighet att medge insyn i den separata redovisningen, bevarande och insamlande av uppgifter och om ministeriers och andra myndigheters rätt att få och att lämna ut uppgifter.

Organisatören ska samla in och utöver sina egna inkomster ange uppgifter om arvoden som kommunalveterinärerna har tagit ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret, minskade med utgifterna för förvärvandet av arvoden. De bestämmelser om rätt att få och att lämna ut uppgifter som finns i den lag som nämns i 1 mom. tillämpas också på de nämnda uppgifterna.

Stöd för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska rapporteras i enlighet med Europeiska unionens regler om statligt stöd. Organisatörerna ska lämna uppgifter om stödet till jord- och skogsbruksministeriet.

37 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Jord- och skogsbruksminister

Lag

om ändring av veterinärvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i veterinärvårdslagen (285/2023) 1 §, 2 § 1 punkten, 8–10 §, 15 § 4 mom., 17 § 3 mom., 18 § 1 och 4 mom., 33 § samt 37 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att främja och upprätthålla djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan, särskilt genom att säkerställa kvaliteten på veterinärtjänster och genom att trygga jämlika och fungerande *offentliga* veterinärtjänster till ett skäligt pris i hela landet.

Denna lag innehåller bestämmelser om ordnande och styrning av veterinärtjänster samt om tillsynen över tjänsterna.

Denna lag innehåller också bestämmelser om den tillsyn över livsmedelssäkerhet, djurs hälsa och djurs välfärd som utövas i kommunerna samt det arbete med att bekämpa djursjukdomar som bedrivs i kommunerna. Bestämmelser om detta finns även i livsmedelslagen (297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), djurskyddslagen (247/1996), lagen om transport av djur (1429/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) och lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *husdjur* tamdjur som människan håller och sköter i nyttsyfte, som sällskap eller som hobby, renar, hägnade däggdjur och fåglar,

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att främja och upprätthålla djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan, särskilt genom att säkerställa kvaliteten på veterinärtjänster och genom att *med det allmännas åtgärder* trygga jämlika och fungerande veterinärtjänster till ett skäligt pris i hela landet.

Denna lag innehåller bestämmelser om ordnande och styrning av veterinärtjänster samt om tillsynen över tjänsterna.

Denna lag innehåller också bestämmelser om den tillsyn över livsmedelssäkerhet, djurs hälsa och djurs välfärd som utövas i kommunerna samt det arbete med att bekämpa djursjukdomar som bedrivs i kommunerna. Bestämmelser om detta finns även i livsmedelslagen (297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), *lagen om djurvälfärd* (693/2023), lagen om transport av djur (1429/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) och lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *husdjur* tamdjur som människan håller och sköter i nyttsyfte, som sällskap eller som hobby, renar, hägnade däggdjur och fåglar, odlade bin samt vattenbruksdjur, dock inte

Gällande lydelse

odlade bin samt vattenbruksdjur, dock inte sådana djur som omfattas av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013) eller djur som hålls i sådana djurparker som avses i djurskyddslagen,

8 §

Organiseringsansvar för veterinärtjänster

Organisatören svarar inom sitt område för ordnandet av veterinärtjänster som är nödvändiga med tanke på det allmänna intresset (*organiseringsansvar*). Organiseringsansvaret omfattar veterinärtjänster för de husdjur vars ägare eller innehavare har sin bostads- eller hemort inom organisatörens område, samt veterinärtjänster som tillhandahålls på djurhållningsplatsen för husdjur som hålls inom organisatörens område.

Föreslagen lydelse

sådana djur som omfattas av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013) eller djur som hålls i sådana djurparker som avses i lagen om djurvälstånd,

8 §

Veterinärtjänster som är nödvändiga med tanke på det allmänna intresset

Veterinärtjänster som är nödvändiga för djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan och som till behövliga delar tryggas genom det offentliga organiseringsansvaret är

1) *allmän undersökning och bedömning av hälsotillståndet i syfte att fastställa djurs hälsa,*

2) *identitetsmärkning av katter och hundar,*

3) *djurhälsobesök enligt artikel 25 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") samt hälsovårdsbesök vid djurhållningsplatser där djur hålls för livsmedelsproduktion och hälsovårdsplanerna för dessa djurhållningsplatser,*

4) *vaccinering,*

5) *åtgärder för att fördriva och förebygga parasiter,*

6) *nödvändiga grundläggande åtgärder som gäller mun- och tandvård eller, om det är ändamålsenligt med beaktande av åtgärdens omfattning eller svårighetsgrad, remiss till fortsatt vård,*

7) *avhorning och borttagande av hornanlag hos nötkreatur och getter,*

8) *kontroller och undersökningar i anknytning till reproduktion samt behandling av reproduktionsproblem när det gäller nötkreatur, svin, får, getter och renar som hålls för livsmedelsproduktion,*

9) *kastring av nötkreatur, svin, får, getter, renar, hundar och katter samt sterilisering av katter,*

10) *klinisk undersökning av ett sjukt djur och bedömning av vårdbehovet, tagning av*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sedvanliga prov och snabbtestning av dem eller sändande av dem för laboratorieundersökningar i syfte att utreda orsaken till djurets sjukdom samt vid behov remittering av djuret till fortsatta undersökningar,

11) sådan vård av ett sjukt djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion som det är möjligt att ge på djurhållningsplatsen och i vilken det också ingår operation av löpmagen på nötkreatur,

12) grundläggande vård av första hjälpenkaraktär som behövs för något annat än ett i 11 punkten avsett djur, i vilken det ingår konservativ behandling av störningar i matsmältningsskanalen och urinvägarna, behandling av inflammations- och smärttillstånd, behandling av chocktillstånd, behandling av metaboliska störningar, suturering av sår, annan motsvarande vård som högst omfattar ringa kirurgiska åtgärder, immobilisering av frakturer hos de vanligaste små husdjuren samt sådan fortsatt behandling eller läkemedelsbehandling som är nödvändig i anslutning till vården och vid behov remittering av djuret till fortsatt behandling,

13) förlossningshjälp i vilken ingår kejsarsnitt på nötkreatur, får, getter och katter,

14) avlivning av djur.

9 §

9 §

Veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret

Organiseringsansvar för veterinärtjänster

Organiseringsansvaret omfattar följande veterinärtjänster:

1) allmän undersökning och bedömning av hälsotillståndet i syfte att fastställa djurs hälsa,

2) i dentitetsmärkning av katter och hundar,

3) djurhälsobesök enligt artikel 25 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") samt hälsovårdsbesök vid djurhållningsplatser där djur hålls för livsmedelsproduktion och hälsovårdsplanerna för dessa djurhållningsplatser,

4) vaccinerings,

Omfattningen av varje organisatörs organiseringsansvar bestäms på basis av regionala behov med beaktande av vad som föreskrivs i denna paragraf.

Organisatören ska ordna tjänster som avses i 8 § åtminstone för djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion. Dessutom ska det ordnas sådan omedelbar bedömning och vård som krävs när ett djur plötsligt och allvarligt insjuknar eller skadas eller om en sjukdom förvärras, och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller djuret utsätts för avsevärt lindande, samt avlivning av ett djur på djurskyddsgrunder (**akut veterinärhjälp**).

Andra tjänster enligt 8 § omfattas av organiseringsansvaret till den del organiseringen

Gällande lydelse

5) åtgärder för att fördriva och förebygga parasiter,

6) nödvändiga grundläggande åtgärder som gäller mun- och tandvård eller, om det är ändamålsenligt med beaktande av åtgärdens omfattning eller svårighetsgrad, remiss till fortsatt vård,

7) avhorning och borttagande av hornanlag hos nötkreatur och getter,

8) kontroller och undersökningar i anknytning till reproduktion samt behandling av reproduktionsproblem när det gäller nötkreatur, svin, får, getter och renar som hålls för livsmedelsproduktion,

9) kastrering av nötkreatur, svin, får, getter, renar, hundar och katter samt sterilisering av katter,

10) klinisk undersökning av ett sjukt djur och bedömning av vårdbehovet, tagning av sedvanliga prov och snabbtestning av dem eller sändande av dem för laboratorieundersökningar i syfte att utreda orsaken till djurets sjukdom samt vid behov remittering av djuret till fortsatta undersökningar,

11) sådan vård av ett sjukt djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion som det är möjligt att ge på djurhållningsplatsen och i vilken det också ingår operation av löpmagen på nötkreatur,

12) grundläggande vård av första hjälpenkaraktär som behövs för något annat än ett i 11 punkten avsett djur, i vilken det ingår konservativ behandling av störningar i matsmältningsskanalen och urinvägarna, behandling av inflammations- och smärttillstånd, behandling av chocktillstånd, behandling av metaboliska störningar, suturering av sår, annan motsvarande vård som högst omfattar ringa kirurgiska åtgärder, immobilisering av frakturer hos de vanligaste små husdjuren samt sådan fortsatt behandling eller läkemedelsbehandling som är nödvändig i anslutning till vården och vid behov remittering av djuret till fortsatt behandling,

13) förlossningshjälp i vilken ingår kejsarsnitt på nötkreatur, får, getter och katter,

14) avlivning av djur.

Föreslagen lydelse

behövs för att säkerställa en tillräcklig regional tillgång av tjänsterna till ett skäligt pris samt en ändamålsenlig skötsel av de uppgifter som nämns i 2 mom. och andra uppgifter som föreskrivs för organisatören i denna lag.

Vid dimensioneringen av veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska de tjänster som privata veterinärtjänsteproducenter tillhandahåller inom organisatörens område beaktas.

Gällande lydelse

10 §

Tillgång till veterinärtjänster

Organisatören ska se till att sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret är tillgängliga vardagar åtminstone under tjänstetid.

Sådan omedelbar bedömning och vård som krävs när ett djur plötsligt och allvarligt insjuknar eller skadas eller om en sjukdom förvärras, och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller djuret utsätts för avsevärt lindande, samt avlivning av ett djur på djurskyddsgrunder (akut veterinärhjälp) ska ordnas för de djur som behöver den även utanför tjänstetid.

Med avvikelse från bestämmelserna i 8 § ska akut veterinärhjälp ges alla husdjur som finns inom en organisatörs område, om det inte med hänsyn till omständigheterna kan anses vara skäligt att ett djur förs till området för den organisatör som har organiseringsansvaret, för att få veterinärhjälp där.

De veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska med tanke på dem som använder tjänsterna vara tillgängliga inom skälig tid och på skäligt avstånd med beaktande av de geografiska förhållandena.

Veterinärtjänsterna ska ordnas så att veterinären vid behov besöker djurhållningsplatsen, när tjänster produceras för husdjur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion, hästdjur och sådana andra stora husdjur som inte utan avsevärd ansträngning kan transporteras till veterinärens mottagning.

Vid dimensioneringen av veterinärtjänsterna ska de tjänster som privata veterinärtjänstproducenter tillhandahåller inom organisatörens område beaktas.

Föreslagen lydelse

10 §

Tillgång till veterinärtjänster

De tjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska finnas tillgängliga för de husdjur vars ägare eller innehavare har sin bostads- eller hemort inom organisatörens område. Veterinärtjänster som tillhandahålls på djurhållningsplatsen ska finnas tillgängliga för husdjur som hålls inom organisatörens område.

Organisatören ska se till att sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret är tillgängliga vardagar åtminstone under tjänstetid.

Akut veterinärhjälp ska ordnas för de djur som behöver den även utanför tjänstetid. Med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. ska akut veterinärhjälp ges alla husdjur som finns inom en organisatörs område, om det inte med hänsyn till omständigheterna kan anses vara skäligt att ett djur förs till området för den organisatör som har organiseringsansvaret, för att få veterinärhjälp där.

De veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska med tanke på dem som använder tjänsterna vara tillgängliga inom skälig tid och på skäligt avstånd med beaktande av de geografiska förhållandena.

Veterinärtjänsterna ska ordnas så att veterinären vid behov besöker djurhållningsplatsen, när tjänster produceras för husdjur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion, hästdjur och sådana andra stora husdjur som inte utan avsevärd ansträngning kan transporteras till veterinärens mottagning.

Gällande lydelse

15 §

Avgifter som organisatören tar ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om det krav på avgifternas skälighet som föreskrivs i 1 och 2 mom. genom att det fastställs maximibelopp för de avgifter som tas ut för de veterinärtjänster som anses vara viktigast för trygghet och av djurs hälsa och välfärd och av folkhälsan. Genom förordning av statsrådet får det dessutom utfärdas bestämmelser om justering av avgifter i enlighet med förändringar i indexet.

17 §

Ordnande av andra veterinärtjänster än sådana som omfattas av organiseringsansvaret

I kommunallagen finns det dessutom bestämmelser om organisatörens skyldighet att i ett konkurrensläge överföra sådan verksamhet som bedrivs på marknaden till ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse, om denna verksamhet inte ska anses vara obetydlig och ingen annan grund för undantag från bolagiseringsskyldigheten heller är tillämplig.

18 §

Offentliga veterinärtjänster som produceras av Universitetets djursjukhus

Helsingfors universitet (nedan universitetet), som driver Universitetets djursjukhus, producerar i 9 § avsedda veterinärtjänster såsom offentliga veterinärtjänster i den omfattning som krävs för ett ändamålsenligt ord-

Föreslagen lydelse

15 §

Avgifter som organisatören tar ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om det krav på avgifternas skälighet som föreskrivs i 1 och 2 mom. genom att det fastställs maximibelopp för avgifter som tas ut för de veterinärtjänster som omfattas av det offentliga organiseringsansvaret och som anses vara viktigast för trygghet och av djurs hälsa och välfärd och av folkhälsan. Genom förordning av statsrådet får det dessutom utfärdas bestämmelser om justering av avgifter i enlighet med förändringar i indexet.

17 §

Ordnande av andra veterinärtjänster än sådana som omfattas av organiseringsansvaret

På de veterinärtjänster som produceras av organisatören tillämpas inte vad som någon annanstans i lag föreskrivs om skyldighet att i ett konkurrensläge överföra sådan verksamhet som bedrivs på marknaden till ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse.

18 §

Offentliga veterinärtjänster som produceras av Universitetets djursjukhus

Helsingfors universitet (nedan universitetet), som driver Universitetets djursjukhus, producerar i enlighet med 9 § veterinärtjänster som omfattas av organisatörernas organiseringsansvar såsom offentliga veterinärtjänster i den omfattning som krävs för ett

Gällande lydelse

nande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning. Tjänsterna produceras inom det verksamhetsområde där djursjukhuset tillhandahåller offentliga tjänster och vilket kan omfatta områden som hör till landskapen Nyland och Päijänne-Tavastland. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 10 § och 13 § 2 mom. är det universitetet som svarar för tillgången till och kvaliteten på de tjänster det producerar.

I fråga om universitetets skyldigheter när det producerar sådana veterinärtjänster som ersätts av organisatören tillämpas vad som i 8–11 och 13 § föreskrivs om organisatörens skyldigheter.

33 §

Skyldighet att medge insyn i fråga om veterinärtjänster som stöds med offentliga medel

På en producent av sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret och som stöds med offentliga medel tillämpas vad som i lagen om skyldighet att medge insyn i och lämna uppgifter om vissa företags ekonomiska verksamhet (19/2003) föreskrivs om vissa företags skyldighet att ha separat redovisning eller att upprätta en särredovisningsskalkyl för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, skyldighet att medge insyn i den separata redovisningen, bevarande och insamlande av uppgifter och om ministeriers och andra myndigheters rätt att få och att lämna ut uppgifter.

Organisatören ska samla in och utöver sina egna inkomster ange uppgifter om arvoden som kommunalveterinärerna har tagit ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret, minskade med utgifterna för förvärvandet av arvodena. De bestämmelser om rätt att få och att lämna ut uppgifter som finns i den lag som nämns i 1 mom. tillämpas också på de nämnda uppgifterna.

Föreslagen lydelse

ändamålsenligt ordnande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning. Tjänsterna produceras inom det verksamhetsområde där djursjukhuset tillhandahåller offentliga tjänster och vilket kan omfatta områden som hör till landskapen Nyland och Päijänne-Tavastland. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 10 § och 13 § 2 mom. är det universitetet som svarar för tillgången till och kvaliteten på de tjänster det producerar.

I fråga om universitetets skyldigheter när det producerar sådana veterinärtjänster som ersätts av organisatören tillämpas vad som i 8, 10, 11 och 13 § föreskrivs om organisatörens skyldigheter.

33 §

Insyns- och rapporteringskyldighet i fråga om veterinärtjänster som stöds med offentliga medel

På en producent av sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret och som stöds med offentliga medel tillämpas vad som i lagen om skyldighet att medge insyn i och lämna uppgifter om vissa företags ekonomiska verksamhet (19/2003) föreskrivs om vissa företags skyldighet att ha separat redovisning eller att upprätta en särredovisningsskalkyl för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, skyldighet att medge insyn i den separata redovisningen, bevarande och insamlande av uppgifter och om ministeriers och andra myndigheters rätt att få och att lämna ut uppgifter.

Organisatören ska samla in och utöver sina egna inkomster ange uppgifter om arvoden som kommunalveterinärerna har tagit ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret, minskade med utgifterna för förvärvandet av arvodena. De bestämmelser om rätt att få och att lämna ut uppgifter som finns i den lag som nämns i 1 mom. tillämpas också på de nämnda uppgifterna.

Gällande lydelse

37 §

Ikraftträdande

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

Stöd för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska rapporteras i enlighet med Europeiska unionens regler om statligt stöd. Organisatorerna ska lämna uppgifter om stödet till jord- och skogsbruksministeriet.

37 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.